

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Lævini Torrentini, Episcopi Antverpiensis, Poemata Sacra

Torrentius, Laevinus

[S.l.], 1594

De Christo In Crvce Pendente Elegia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69329)

DE CHRISTO IN CRUCE PEN-
DENTE ELEGIA.

*Q*uis nouus hic furor? aut que vos insania ciues
 Arripere infesta compulit arma manu?
 Hostis an ad portas sedes, & quassata fatigat
 Mœnia seu Pharius, seu malefidus Arabs?
 Forsan & Ansonida terrent, & prisca maligni
 Sacra vetant solitis concelebrare modis.
 Nil horum, placida securi pace fruuntur.
 Sed qui scire velit quid paret iste furor,
 En captum adducunt regem diuinitus olim
 Promissum, terras qui ditione regat,
 Nomen & Abrami veteris super æthera tollat
 Nobilis, æterni conditor imperij.
 Nec cepisse satis, pœnas cum sanguine poscunt,
 Senaq; non ullum nouerit ira modum
 Donec ab infami suspensus robore vitam
 Finit, atque insons facta aliena luat,
 Haud aliter sacras quam quæ mactatur ad aras
 Victima, placatum conciliatque Deum.
 Quale sed hoc regnum est? Vtrumne à funere uiuet,
 Et domita sceptrum morte tenebit ouans?
 Hoc erit, & bene sit. neque enim nos somnia ludunt,
 Vanaq; spes falsis ducit imaginibus,
 Sed dictis agimur uatum, & quæ cernimus ipsi
 Nil dubitare sinunt quin sit habenda fides.
 Quicquid enim noto præscripsit carmine Moses
 Cum iam Niliacis egrederetur agris,
 Siccaq; diffisso ferret vestigia ponto,
 Sensit ubi infidas mox ferus hostis aquas,
 Integrum & nitidum mandans occidier agnum,
 Huc facit, & nostras approbat historias.
 Ille ille informes agrè qui sustinet artus,

Qui

Qui madidam fuso sanguine tingit humum
 Transfixus rigido ferro plantasque manusque,
 Perfodit tenerum cui grauis hasta latus,
 Denique ut ostentent noua per ludibria regem,
 Cui ledunt lacerum spinea ferta caput,
 Nudatus socijs, nec quidquam adiutus amicis,
 Solus, inops, nullis firmior alloquijs,
 Impia sed dira patiens conuicia linguae,
 (Qua grauior nulla est poena, nec asperior)
 Immiti tandem confectus morte, sed ante
 Non moriens constet quam voluisse mori,
 Cum volet exanimis iterum penetrabit in artus,
 Et veluti positus pulchrior exunijs
 Exilit, atque alios serpens sibi computat annos,
 Imposito surget fortior e tumulo.
 Surget io rediuiuus, (fo io omnis vbique
 Turba canet, mira conscia letitiae)
 Surget, & optanti referet noua gaudia matri,
 Et noua dilectis gaudia discipulis,
 Quos illo atque alio sumptis timor horridus alis
 Turpiter occultas egerat in latebras.
 Nec mora longa, dies primo qui tertius ortu
 Aduentans roseo lumine sparget humum
 Caestes inter choreas hos ire triumphos
 Cernet, & aeterna religione sacer
 Festa coronatis accendet lumina templis,
 Ingeret accensis & pia tura focus,
 Dulciaq; albatirecinunt dum carmina miste,
 Et crepitant dulces ara repulsa sonos,
 Mystica sacratis iterabitur hostia mensis,
 Hostia presentem certo habitura Deum.
 Quam supplex venerans gestu plebs omnis honesto
 Sobria caestes pascet & ipsa dapes,
 Pastaq; securum peraget feliciter euum,
 Tuta Deo, tantum si modo fida ducem

Seruatis

Servatis sequitur signis, se aptatq; labori,
 Furata subiens munera militia.
 Tunc tunc ingenti CRUX effulgebit honore,
 Aurea stans celsa conspicienda trabe.
 Quam nunc horrenti defixam cernere campo
 Si pudor est, ipsi sit graue carnifici.

ANTE sed optato quàm tertius emicet aëstro
 Lucifer, & veniant que memoranda cano,
 Ferali linguens pendentia stipite membra
 Spiritus Infernas victor adibit aquas.
 Debellanda illic seui fera regia Ditis,
 Magnaq; de magna preda petenda domo.
 Quippe cruentatas qua casa est victima ad aras
 Defunctis etiam lumen opemq; feret.
 Impia nam primi lustrans admissa parentis,
 Quicquid in extenta posteritate mali
 Inde per immensos orbi defluxerit annos
 Eluit, & priscum reddidit omne decus.
 Nec contra Stygij valeat vis vlla tyranni.
 Cedet, & en piceo mergat vt amne caput.
 Ferrati emoto franguntur cardine postes,
 Et gemine duro clausa adamante fores.
 At trepidi fugiunt Lemures, incondita turba,
 Sed nimis heu nostris ingeniosa malis.
 Ingeniosa quidem, nostro si Marte resisti
 Credimus. Ecce Crucem, suspice, tutus eris,
 Corniger aratum vt laesis dux extulit anguem,
 Cuius ad aspectum parta repente salus.
 Dinulsis igitur claustris per vasta profectus
 Regna, prius nullis peruia luminibus,
 Ipse pios repetet Manes, quorum inclita virtus
 Digna quidem calo, si patuisset, erat,
 Sed nullis illuc meritis ascendere cuiquam
 Tunc prope presentem fas fuit ante diem.

Obstitit

Obstitit aeterni sententia iudicis aequa,
 Haust aequae natali noxia fonte lues?
 Vos adeo furui tenebris quos eruit Orci,
 Inferat ut luci sidereisque polis,
 Illustres anima vatum, regumque, ducumque,
 Per quos Isacidum fama perennis erit,
 Et quotquot patrias leges ritusque tueri
 Impulit antiqua religionis amor,
 Ite duci comites. Nondum via trita, sed ipse
 Ipse per insuetum vos bene ducet iter.
 At victor patrium donec conscendat Olympum,
 Et secum pariter vos super astra vehat,
 Interea letis secretis sedibus una
 Ferte breuem (Multis proderit illa) moram,
 Dum sese socijs & dum manifestus amicis
 Approbat haud fictam versus in effigiem,
 Sed gestans eadem diuino corpore membra,
 Purpureis etiam consita vulneribus,
 Quale decus fulgens ebori quod commodat aurum,
 Quale rubens niueo lacte remista rosa.

SED quis tam facilem dicenti praebeat aurem,
 Ut quemquam credat viuere post obitum?
 An cruce depositus, quassis vix ossibus haerens,
 Quo premitur, saxi pondera deuoluēt?
 Credere qui velit hoc, credat quoque posse reuerti
 Tempora quae volucris praeteriere fuga.
 Sit satis impositis animas non claudier urnis,
 Corpora, quae terra debita, terra premat.
 Lazarus at superest. Scio, sed qui Lazarum in auras
 Rettulit infestam cur subit ipse necem?
 Anne alium inueniet simili virtute sepultos
 Qui reuocans fati imperet indomitis?
 At quanto satius venienti occurrere leto
 Quam functos rursus viuere, ut intereant?
 Hac alij atque alij, sed quos terrena morantur,

Figere

Figere nec calo lumina recta sinunt.
 Caelestes animos cali decet astra tueri.
 Illo certa tibi fonte petenda salus.
 Quem canimus regem, caelesti sede profectus
 Et Deus, & nostra conditionis homo est.
 Est Deus, aeterni consors genitoris in aenum.
 Est homo, qui matrem nominet, & proavos,
 Donec honoratum Iesseo ab sanguine ducens,
 Donec ab Abrami posteritate genus
 Impleri doceat magni promissa parentis,
 Qui tales genito constituisset avos.
 Nec verò matris nomen te terreat. Illa
 Qua parit, & virgo est, coniuge digna Deo est.
 Hoc quoque coniugium firmant vatèsque vetusti,
 Et cali dextro pronubus auspicio.
 Qui noua cum lecta ferret mandata puella,
 (Ast illi roseus stabat in ore pudor,
 Quòd sponsi thalamos voto nescire volentè
 Vicini partus mentio facta foret)
 En (ait) aetherea virtus te Numinis umbra
 Cinget, & hinc nato fama paterna tuo.
 Namque Dei soboles toto dicetur in orbe,
 Davidis solium, regnaque auita tenens.
 Dixit, & ut virgo dictis assensit, ab illo
 Tempore diuini conscia connubij
 Conceptum tenero seruans sub pectore, tandem
 Edidit integra virginitate Deum.
 Hoc etiam veteres non nesciuere Sibylla,
 Nec quanquam inuito Pythias ore silet.
 Quid primae cantus, chorèaque, & gaudia noctis,
 Qua virgo genitrix, qua puer ille Deus
 Principium tantis dederunt immobile rebus?
 Ortàque quid medio stella repente polo,
 Stella Dionæo procedens pulchrior astro,
 Vt rectum ad cunas praeuia monstret iter?

Talia

Taliacui nequeant accendere lumina mentem,
 Hunc nihil ab tantis eruet e tenebris.
 Quod si plura voles, totum discurre per euum.
 Circumfert hominem, monstrat ubique Deum.
 Non dicam teneri cunabula prima puelli;
 Diximus, huic operi stat suus ante labor.
 Aspice crescentem iam pubescentibus annis,
 Aspice mox iuuenem, aspice deinde virum.
 Inuenies lacrymas, curasque, fumemque, sitimque,
 Lassata inuenies membra dolore graui,
 Sed tamen hæc inter natura incommoda nostra
 Plurima demirans que venereris erunt.
 Fert dura? At nobis virtutum exempla relinquit.
 Mira facit? Dictis postulat inde fidem.
 Nam neque mortiferas depellit corpore febres,
 Nec claudis gressum restituitq; pedes,
 Vel surdis aures aperit, vel lumina cæcis,
 Imperat aut ventis, imperat atque mari;
 Vt vanos populi plausus mercetur hiantis,
 Suscitet aut vano gloriolam capiti,
 Sed patria cæli veniens legatus ab arce
 Vt terris facilem sternat ad astra viam.
 Hoc credi studet, hoc credentum errata remittit,
 Maior eò quam si suscitet ossa rogis.
 Si Deus est igitur nostros circumdatus artus
 Christus, & hinc illi nomen vtrumque damus,
 Cetera quid dubitas? Quod mors inde abstulit atra,
 Hoc mortis domitor reddidit inde sibi,
 Sese iterum insinuans positus pro tempore membris,
 Nunc tutis omni prorsus ab interitu,
 Queq; per obstantes possint euadere moles,
 Queq; procelloso insistere firma mari,
 Denique & aërias niti librata per auras.
 Tantum illis liquida lucis & ignis inest.

G

Quid

Quid mirum? Mors victa iacet, lato aucta triumpho
Vita coronatis aethera pulsat equis.

Nec te supplicij genus, atque horrenda moerentur
Probra, vel in vilem non toleranda reum.
Quidquid enim proavi, quidquid commisimus ipsi,
Committentq; alij quos sua saecula manent,
Hoc insons simul omne luit pro fontibus, aqua
Lance volens poenas pendere pro meritis.
Adde quod ut doceat mala vincere cuncta ferendo
Præius ipse ultrò pessima quæque tulit.
Scilicet hac dura causa est pulcherrima vita,
Causa quod infamem non renuitq; necem.
Quo postquam eximium nostri testatur amorem,
Vulneribus sanans vulnera nostra suis,
Ac mortem subiens ne mors nos terreat, alma
Porta quibus vita non nisi morte patet,
Impia despiciat perdentem in stipite turba,
At nobis eius mutuus adsit amor,
Mutuus adsit amor. quis enim tam spernat amantem,
A quo pauper opes speret, & omne bonum?
Qui tamen indecorem demens opponere regem
Ausit, & impuris polluere ora sonis,
Hic contra accipiat nihil vllò augustius auro
Spectatum Eois esse, nec Hesperis.
Atque utinam tantis par sit facundia rebus.
Vt sit opem vati parrige Christe tuo.
Quo mihi Romani Iouis ad delubra triumphi,
Altaq; victrici fixa tropæa manu?
Quo mihi Pisais que parta est gloria campis,
Gloria apud priscos vnica Graiugenas,
Dimitis aut Cyri solium, vel regia Cræsi,
Tota nitens auro, tota nitens lapide?
Non ego purpureum malim spectare tyrannum,
Pars illaudata qui modò plebis erat,

Atque

Atque erit, instabilem si Fors inuenterit orbem,
 (Forſitan & miſerum deteriora manent)
 Non ego vel pugnīs, vel equo, aut luctamine primum,
 (Cui cingant apio ſeria remiſta caput,
 Qui ſi forte nouo repetat certamina luſtro,
 Victus & exploſus turpiter obticeat)
 Quam Dominum pro me, pro te tam dira ferentem,
 Paſtor ut incolumi pro grege præda lupis,
 Aut ſponſus teneram ſauo à raptore puellam
 Eripiens valida per mala multa manu.
 Fœdatum piceo quem cernens illa cruore,
 Improbâne id falſum vertat in opprobrium?
 An potius tali tota ſe mente marito
 Mancipet, eterno conſocianda iugo?
 Hoc ſuadet ratio, ſuadet pulcherrima virtus,
 Rebus in aduerſis intemerata fides.
 At melior quanto, quanto eſt præſtantior ille
 Quo ſine non uſquam eſt, nec queat eſſe banum?
 Hic igitur, tanta pro maiestate verendus,
 Si nobis naſci, ſi voluitq; mori,
 Atque in utroque pati, nos ut ſeruaret amicè,
 Men' pudeat, dignum nec rear eſſe Deo?
 Ne dubita, Deus eſt. Cuius certiffimus index
 Aſurgens humili de Cruce ſummus honos.
 Nam quanto propius nobis ſe dia poteſtas
 Aſſimilat, tanto plus quoque laudis habet,
 Admirabilior mundum quòd morte redemit,
 (Sic placuit) quàm quòd condidit è nihilo.
 Condere namque Deo facile eſt quacunque volentè,
 Credere difficile eſt ſed voluiſſe mori.
 Hoc voluit tamen, ingenti percuffus amore.
 Et poſtquam voluit, quis potuiſſe neget?
 Non igitur plaga, non nos opprobria turbent,
 Quæ quicumque Deum non decuiſſe putat,
 Iſ ſecum recelat veri tot maxima ſigna

Numinis, & larro que rata dona tulit.
 Dat calum, & perfert fanda atque infanda. Quid ergo?
 Flecte genu, mentem surrige, Numen homo est.
 Aspice luctantem cum morte hominemq; Deumque.
 At vincit moriens, & tibi victor ouat.
 Erumpent lacryma rigido durante duello,
 Sed certus palma vota precesq; feram.
 Et cui non teneram ducis has constantia mentem
 Fulciat? En nullis flectitur illa malis.
 Interea mæste plangunt per devia rupes,
 Et reboant mæsto vallium opaca sono.
 Ipsa suum lugens tristis Natura parentem
 Ora supersuso condit operta sinus.
 Densant se tenebra, tegitur caligine calum,
 Sueta reformidant munera Solis equi,
 Saxaq; dissiliunt, adytisq; arcentia plebem
 Vela cadunt magno non sine prodigio.
 Mota tremit tellus, trepidant formidine gentes.
 Culpa penes solos est tamen I facidas.
 Quos ipse immani cacos errore furentes
 Pœnam inter placidis aspiciens oculis,
 Indolet, (ô pietas!) & supplice voce parentem
 Det pacem miseris, det veniamq; rogat.
 Hunc ego non venerer, non mirabundus adorem?
 Hunc non præcipuo gratus amore colam?
 Nascentem excipiunt lato simul omnia vultu,
 Nec quidquam est optet quin moriente mori.
 Desine crudeles Natura ô desine questum.
 Vnius est cunctis funere parta salus.